

Informace MŠMT k novému zákonu o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací

Informace pro vysoké školy, školy a školská zařízení o některých povinnostech, které jim vyplývají ze zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přístupnosti“).

Dle uvedeného zákona je vysoká škola, škola či školské zařízení povinným subjektem, který má zajistit, aby jím spravované **internetové stránky** a mobilní aplikace **byly přístupné** pro jejich uživatele, a to zejména **pro osoby se zdravotním postižením**, jako jsou např. osoby slabozraké a osoby s kognitivními poruchami nebo poruchami učení. Povinnost zajistit přístupnost určitého obsahu existuje **v míře, která nezpůsobí povinnému subjektu nepřiměřenou zátěž**. Vždy je však nezbytné splnit povinnost zveřejnění tzv. Prohlášení o přístupnosti týkající se souladu jejich internetových stránek a mobilních aplikací.

Zákon o přístupnosti

Uvedený zákon v gesci Ministerstva vnitra transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru (dále jen „směrnice (EU)“) a zároveň ruší vyhlášku č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti), která doposud stanovovala pravidla pro tvorbu přístupných webových stránek.

Na jaký obsah internetových stránek se povinnosti vztahují

Vysoká škola, škola a školské zařízení má uvedenou povinnost pouze ve vztahu k obsahu, který je povinna zveřejňovat na svých internetových stránkách podle jiného právního předpisu **v rámci výkonu působnosti v oblasti veřejné správy** na úseku školství, vědy, výzkumu, vývoje, inovací, jiné tvůrčí činnosti a péče o děti a mládež nebo podle zákona o svobodném přístupu k informacím (konkrétní příklady jsou uvedeny dále v textu).

Upozorňujeme, že jiné povinné subjekty, jako je např. stát, územní samosprávné celky, právnická osoba zřízená zákonem či dobrovolný svazek obcí, zmíněné omezení nemají a musí tedy svoji povinnost plnit ve vztahu k veškerému obsahu svých internetových stránek. Jakých konkrétních činností škol nebo školských zařízení se povinnosti týkají, je uvedeno dále.

Co znamená přístupnost internetové stránky

Za přístupnou lze obecně považovat takovou internetovou stránku či mobilní aplikaci, kterou bude osoba se zdravotním postižením schopna i přes svůj zdravotní hendikep za pomoci asistivních technologií či specializovaných programů, které má k dispozici, efektivně používat. Uvedeného bude dosaženo v případě, že budou internetové stránky a mobilní aplikace pro své uživatele vnímatelné, ovladatelné, srozumitelné a stabilní, a to na základě výše uvedené směrnice (EU). Konkrétně zajištěním přístupnosti internetových stránek dojde např. k možnosti zvětšit velikost písma, veškerý netextový obsah bude opatřen textovými alternativami, bude umožněna komunikace internetové stránky se čtečkou pro zrakově postižené osoby, bude zajištěno dostatečné kontrastní rozlišení barev textu a pozadí stránky atd.

Obecně musí být informace a součásti uživatelského rozhraní prezentovány tak, aby je uživatelé byli schopni vnímat, všechny součásti uživatelského rozhraní a všechny navigační prvky ovladatelné, informace a ovládání uživatelského rozhraní srozumitelné a obsah musí být dostatečně stabilní, aby mohl být spolehlivě interpretován širokou škálou přístupových zařízení.

Ministerstvo vnitra připravilo v dané souvislosti „Metodický pokyn k zákonu o přístupnosti“, ve kterém jsou popsány obecné požadavky na přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací, a to včetně požadavků harmonizované evropské normy k přístupnosti, který je zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva vnitra (<https://www.mvcr.cz/clanek/pristupnost-internetovych-stranek-a-mobilnich-aplikaci.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>). Metodika vychází z toho, že pro technické naplnění požadavků na přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací se použije harmonizovaná norma EN 301 549 V2. 1.2 (2018-08) a mezinárodně uznávané standardy, zejména metodika Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1, která vychází z metodiky WCAG 2.0.

Nepředpokládáme, že by se ředitelé škol a školských zařízení případně rektori nebo děkani vysokých škol seznamovali s detaily technických požadavků na internetové stránky. Důležité bude, aby informaci o těchto požadavcích sdělovali dodavatelům jejich internetových stránek. Pro orientační kontrolu internetové stránky lze využít např. online check nástroj dostupný na internetové stránce <http://wave.webaim.org/>. Tento nástroj lze používat na testování a odhalování chyb, neboť Evropská komise zatím nestanovila žádný doporučený nástroj. Jakmile bude z její strany nějaký nástroj doporučen, bude dle vyjádření Ministerstva vnitra tato informace zveřejněna na stránkách Ministerstva vnitra v sekci „Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací“.

V závislosti na konkrétních podmínkách nastavení spolupráce, zajišťování a financování provozních výdajů týkajících se internetových stránek může škola nebo školské zařízení povinnosti podle zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací plnit ve spolupráci se zřizovatelem. Platí, že tzv. provozní výdaje škol a školských zařízení zajišťuje zřizovatel (viz zejm. § 180 nebo 182 školského zákona).

Zproštění povinnosti

Vysoké školy, školy a školská zařízení, jako povinné subjekty, mají povinnost zajistit přístupnost výše uvedeného obsahu jím spravovaných internetových stránek a mobilních aplikací pouze v míře, která jim nezpůsobí nepřiměřenou zátěž. To, zda plnění uvedené povinnosti působí povinnému subjektu nepřiměřenou zátěž, si posoudí sám povinný subjekt. V rámci tohoto posouzení si povinný subjekt zohlední svou velikost, povahu, své zdroje a své odhadované náklady a přínosy ve vztahu k očekávanému přínosu pro uživatele internetových stránek a mobilních aplikací.

Z hlediska velikosti by při úvaze o své nepřiměřené zátěži měl povinný subjekt zohlednit, zda se např. nejedná o základní školu s malým počtem tříd, u které lze předpokládat, že s ohledem na nízký počet uchazečů o vzdělání a s tím související i nízký počet potenciálních uživatelů internetových stránek, by případná změna koncepce internetových stránek znamenala pouze minimální přínos ve vztahu k zátěži plynoucí právě z této změny (tj. bude pouze malá pravděpodobnost, že škola bude takto upravené stránky potřebovat). V případě zdrojů pak není myšlena pouze zátěž finanční, ale také zátěž organizační. Lze tak v tomto případě zohlednit finanční náklady na případnou změnu, stejně jako počet osob, které by na tuto změnu musel povinný subjekt v rámci své činnosti vyčlenit, a to ve vztahu k rozpočtu a lidským zdrojům, které má daná instituce k dispozici. Z hlediska personálního zabezpečení je pak možné dospět k závěru, že v některých případech by zároveň se změnou internetové stránky bylo nutno ohledně změn či případného odlišného přístupu také proškolit nebo jinak zvýšit kvalifikaci příslušného pracovníka povinného subjektu, který tyto internetové stránky má na starosti, nebo najít jiného kvalifikovaného pracovníka. Toto by pak mohlo znamenat nejen finanční zátěž, ale také značný

zásah do samotné organizace činnosti povinného subjektu a mohla by tak být označena za nepřiměřenou zátěž.

V rámci své úvahy by povinný subjekt měl zvláště celkově zohlednit, jaký vliv by případná změna koncepce internetových stránek měla na samotnou činnost vysoké školy, školy či školského zařízení. Např. u změny, která by znamenala zásah v takové míře, že činnost povinného subjektu by v době přechodu na tuto novou koncepci internetových stránek byla pouze velmi obtížně řešitelná či by znamenala takový dopad na rozpočet povinného subjektu, že by jeho činnost byla ohrožena, by mohla být označena za nepřiměřenou zátěž.

Vše výše uvedené, včetně zohlednění množství povinně zveřejňovaného obsahu, se následně poměřuje s přínosy pro potenciální uživatele daných internetových stránek či mobilních aplikací. Těmito potenciálními uživateli se myslí zejména osoby se zdravotním postižením. Celkově je třeba mít na paměti účel zajištění přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, tedy to, aby mohl potenciální uživatel i přes svůj případný zdravotní hendikep za pomoci asistivních technologií či specializovaných programů, které má k dispozici, tyto internetové stránky či mobilní aplikace efektivně používat a byly tedy pro něj vnímatelné, ovladatelné, srozumitelné a stabilní.

Výjimku o nepřiměřenosti lze také z uvedených důvodů aplikovat pouze na určitý obsah internetové stránky či mobilní aplikace. Při aplikaci uvedené výjimky o nepřiměřenosti je však stále nutno obsah internetových stránek a mobilních aplikací zpřístupnit v co nejvyšší možné míře. Pokud však na určitý obsah nebude možné aplikovat výjimku o nepřiměřenosti vůbec, pak je nutné zpřístupnit tento obsah v plném rozsahu, ve kterém to zákon po subjektu vyžaduje.

Záležet bude také na tom, jestli povinný subjekt vytváří zcela nové internetové stránky. V rámci procesu takové přípravy bude typicky jednodušší zakomponovat požadavky nového zákona, než v případě, kdy by se vynakládaly zdroje na přebudování aktuální podoby internetových stránek.

V případě, že povinný subjekt dojde k závěru, že mu plnění uvedené povinnosti způsobuje nepřiměřenou zátěž, a je-li to možné, musí poskytnout uživateli jím spravovaných internetových stránek nebo mobilních aplikací náhradní řešení pro využití jejich obsahu (viz dále). Je však nutno zdůraznit, že uvedené náhradní řešení je pouze řešením dočasným a povinný subjekt by se měl i nadále pokoušet o možnost zpřístupnění jím spravovaných internetových stránek a mobilních aplikací. V případě, že tedy důvod, kvůli kterému povinný subjekt došel k závěru, že mu plnění uvedené povinnosti způsobuje nepřiměřenou zátěž, odpadl, je povinen tuto povinnost splnit.

Prohlášení o přístupnosti

Bez ohledu na to, zda povinný subjekt předmětnou povinnost splnil či naopak došel k závěru, že by mu její splnění způsobilo nepřiměřenou zátěž, je dále také **povinen na všech jím spravovaných internetových stránkách v přístupném formátu zveřejnit tzv. Prohlášení o přístupnosti** týkající se souladu jejich internetových stránek a mobilních aplikací s požadavky na ně kladenými. V uvedeném prohlášení je především uveden rozsah, v jakém internetová stránka či mobilní aplikace splňuje stanovené požadavky a v případě, že je nesplňuje, je nutné uvedení důvodu a náhradního řešení. Tímto náhradním řešením může být např. uvedení telefonického kontaktu, avšak je na povinném subjektu, jaké náhradní řešení zvolí. **Pokud povinný subjekt využívá výjimku o nepřiměřené zátěži, musí rozvést, jaké důvody opravňují její použití.** Zároveň také upozorňujeme, že jako důvod pro nesplnění povinnosti není přípustné nedostatečné určení priorit, nedostatek času, znalostí či to, že nebyly pořízeny nebo vyvinuty příslušné softwarové systémy.

Jak již bylo řečeno výše, vysoká škola, škola a školské zařízení mají povinnost zveřejnit pouze určitý obsah a v následném Prohlášení o přístupnosti tak není nutné zmiňovat obsah, na který se uvedená povinnost nevztahuje.

Termín

Zákon o přístupnosti stanovuje, že doba pro splnění zmíněné povinnosti je závislá na dni zveřejnění internetové stránky. V případě, že nové internetové stránky byly zveřejněny od 9. 4. 2019, měly tyto stránky požadavky splňovat od 23. 9. 2019. V případě, že však stávající internetové stránky byly zveřejněny před dnem 9. 4. 2019, mají tuto lhůtu delší a musí uvedené požadavky splňovat od 23. 9. 2020. Na mobilní aplikace se pravidla použijí od 23. 6. 2021.

Upozorňujeme, že zákon o přístupnosti se nevztahuje na obsah internetových stránek, které nejsou určeny veřejnosti (intranet), pokud byly zveřejněny pro jejich uživatele před 23. 9. 2019 a pokud neprojdou podstatnou změnou.

Kontrola

Ministerstvo vnitra má od 1. 1. 2020 povinnost vykonávat kontroly, zda povinné subjekty dodržují povinnosti stanovené zákonem o přístupnosti. Tento zákon umožňuje, aby Ministerstvo vnitra v případě zjištění nedostatků uložilo povinnému subjektu, aby přijal opatření k nápravě. Lhůtu pro přijetí tohoto opatření také stanoví Ministerstvo vnitra, avšak tato lhůta nesmí být podle zákona delší, než 6 měsíců.

Pro více informací odkazujeme na internetové stránky Ministerstva vnitra: <https://www.mvcr.cz/clanek/pristupnost-internetovych-stranek-a-mobilnich-aplikaci.aspx>

V případě potřeby je možné se také obrátit na odbor eGovernmentu Ministerstva vnitra. Kontaktní e-mail: pristupnost@mvcr.cz

Sankce

Zákon o přístupnosti při nesplnění povinnosti povinným subjektem nestanovuje žádné další sankce.

Konkrétní obsah

Kromě povinnosti zveřejňovat obsah úřední desky (§ 26 odst. 1 správního řádu) se dle právních předpisů z oblasti regionálního školství, které spadají do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, povinnost zveřejňovat určitý obsah v oblasti veřejné správy na internetových stránkách týká především následujícího:

- Dle **školského zákona**: zveřejnění termínu a místa zápisu do mateřské školy v případě, že je to v místě obvyklé (§ 34 odst. 2), kritérií pro přijímání do mateřské školy (§ 34 odst. 8), místo a dobu zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání v případě, že je to v místě obvyklé (§ 46 odst. 1), informace týkající se organizace přijímacího řízení do prvního ročníku oborů středního vzdělání (§ 60), seznam přijatých uchazečů a výsledky hodnocení prvního a posledního přijatého uchazeče v anonymizované podobě (§ 60e odst. 1), seznam přijatých uchazečů na vyšší odbornou školu (§ 94 odst. 7) a seznam uchazečů pod přiděleným registračním číslem s výsledkem řízení u každého uchazeče (§ 183 odst. 2).
- Dle **vyhlášky č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání**, ve znění pozdějších předpisů: kritérií přijímacího řízení, pořadí uchazečů podle výsledku hodnocení přijímacího řízení a přehled přijatých a nepřijatých uchazečů (§ 2 odst. 7).
- Dle **vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky**, ve znění pozdějších předpisů, se jedná o informace, které škola před zahájením zápisu zveřejní k organizaci a průběhu zápisu (§ 3a odst. 7).
- Dle **vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních**, ve znění pozdějších předpisů, o termínech pro podání přihlášky do domova (§ 4 odst. 3).

- Dle **vyhlášky č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání**, ve znění pozdějších předpisů, pořadí uchazečů podle výsledku hodnocení v přijímacím řízení a kritéria přijímacího řízení (§ 15 odst. 1).

Dále příkladem povinně zveřejňovaného obsahu mohou být:

- Ve vztahu k **zákonu o svobodném přístupu k informacím** povinně zveřejňované informace, mezi kterými je např. popis organizační struktury, místo a způsob, jak získat příslušné informace, kde lze podat žádost či stížnost, postup, který musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožádání občanů, sazebník úhrad za poskytování informací, výroční zpráva za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací, elektronická adresa podatelny atd.
- Povinnost se však vztahuje i na informace poskytované na základě nařízení GDPR a **zákona o zpracování osobních údajů**, jako je např. název a kontaktní údaje, kontaktní údaje pověřence pro ochranu osobních údajů, účel zpracování osobních údajů, právo podat stížnost k Úřadu pro ochranu osobních údajů a kontaktní údaje Úřadu pro ochranu osobních údajů a právo na přístup k osobním údajům, jejich opravu, omezení zpracování nebo výmaz.
- Dle **zákona o vysokých školách** se uvedená povinnost může vztahovat např. na lhůtu pro podání přihlášek ke studiu a způsob jejich podávání, podmínky přijetí a případně také forma, rámcový obsah přijímací zkoušky, kritéria pro její vyhodnocení a nejvyšší počet studentů přijímaných ke studiu v příslušném studijním programu (§ 49 odst. 5), veřejnou vysokou školou stanovenou výši poplatků spojených se studiem pro následující akademický rok (§ 58 odst. 5), výši poplatku za úkony spojené s habilitačním řízením (§ 72 odst. 16), poplatek za úkony spojené s řízením ke jmenování profesorem (§ 74 odst. 10) a údaje o zahájení habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem a údaje o ukončení těchto řízení (§ 75 odst. 1).

MŠMT, 7.9.2020